नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
आन्तरिक राजस्व विभाग
लाजिम्पाट, काठमाण्डौ।

आर्थिक ऐन, २०८३ बमोजिमका कर छुट, सहुलियत तथा सुविधा कार्यान्वयनमा देखिएका द्विविधाका विषयहरु स्पष्ट गर्न जारी गरिएको सार्वजानिक सूचना।

आर्थिक ऐन, २०८३ ले प्रदान गरेका विभिन्न कर छुट तथा सहुलियतको कार्यान्वयनमा केही द्विविधा परेको सम्बन्धमा नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयको मिति २०८३।०५।१२ को निर्णयको आधारमा देहायको विषयमा देहाय बमोजिम स्पष्ट गरिएको व्यहोरा सम्बन्धित सबै सरोकारवालाको जानकारीको लागि अनुरोध छ।

१. **आर्थिक ऐन, २०८३ को दफा ४४ मा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२, आयकर ऐन, २०५८ र अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण, आय विवरण र अन्तःशुल्क विवरण पेश गरी संवत् २०८३ साल जेठ १५ गतेसम्म मूल्य अभिवृद्धि कर, आयकर तथा अन्तःशुल्क तिर्न बाँकी रहेका व्यक्तिले त्यस्तो विवरण अनुसारको बाँकी कर तथा अन्तःशुल्क रकम र सोको एक प्रतिशतले हुने थप रकम संवत् २०८३ साल पुस मसान्तभित्र बुझाएमा सोमा लागेको शुल्क, थप दस्तुर, जरिबाना, ब्याज तथा विलम्ब शुल्क मिनाहा हुनेछ भन्ने व्यवस्था रहेको छ। उक्त व्यवस्था बमोजिम कुनै व्यक्तिले पेश गरेको आय विवरण अनुसार भुक्तानीमा अग्रिम करकट्टी गरी तिर्न बाँकी रहेको (TDS Payable) कर रकमका सम्बन्धमा उल्लिखित दफा आकर्षित हुने नहुने सम्बन्धमाः**

आर्थिक ऐन, २०८३ को दफा ४४ मा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२, आयकर ऐन, २०५८ र अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ बमोजिम मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण, आय विवरण र अन्तःशुल्क विवरण पेश गरी तिर्न बाँकी रहेको रकमको विषय रहेको र भुक्तानीको श्रोतमा करकट्टी गरी तिर्न बाँकी कुनै रकम भए त्यस्तो विवरण वित्तीय विवरण तथा आय विवरणमा

तिर्नुपर्ने दायित्वमा स्पष्ट किटान हुने तथा त्यसरी कट्टी भएको रकम पनि आयकर नै भएको र पेश गरेको आय विवरण अनुसारकै तिर्न बाँकीको रुपमा रहने भएकाले आर्थिक ऐन, २०८३ को दफा ४४ ले तोकेको सुविधा उपभोग गरी करदाताले आय विवरणमा देखाए बमोजिमको तिर्न बाँकी भुक्तानीमा अग्रिम करकट्टी गरेको रकम फरफारक गर्न सक्ने।

२. **आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९५क.बमोजिमको अग्रिम कर रकम दाखिला गर्न बाँकी रहेको सम्बन्धमा आर्थिक ऐन, २०८३ को दफा ४४ बमोजिमको सुविधा पाउने नपाउने विषयमा रहेको द्विविधाका सम्बन्धमाः**

आय विवरण र सोको अभिन्न अंगका रुपमा रहने वित्तीय विवरण अनुसार बुझाउन बाँकी रहेको आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९५क. बमोजिमको अग्रिम कर रकम समेत आयकर नै रहेको तथा विवरण अनुसार नै दाखिला गर्न बाँकी रहेको रकम रहेकोले आर्थिक ऐन,२०८३ को दफा ४४ बमोजिमको शर्त पूरा गरी विवरण दाखिला गरेको तर तिर्न बुझाउन बाँकी रकमका सम्बन्धमा सो दफाको सुविधा आकर्षित हुने।

३. **करदाताले आफ्नो आयविवरण अनुसार भुक्तानीमा अग्रिम करकट्टी रकम कट्टी गरेको तर दाखिला नगरेको कारणले कुनै कार्यालयले त्यस्तो रकम आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९० बमोजिम माग गरेको र सो उपर करदाता कुनै न्यायिक निकायमा पुनरावेदन गई विचाराधीन रहेको अवस्थामा सोही आर्थिक ऐनको दफा ४६ अन्तर्गतको सुविधा पाउने नपाउने सम्बन्धमा :**

आय कर ऐन, २०५८ को दफा ९० र दफा ९५क. बमोजिम बुझाउनु पर्ने रकम पनि आयकर नै रहेको। दफा ९० बमोजिम करकट्टी र दफा ९५क. बमोजिम अग्रिम कर असुली गरेको तर दाखिला नगरेका कारण सोही ऐनको दफा ९० (८) र दफा ९५क.(१५) बमोजिम कर प्रशासनबाट कर निर्धारण आदेश/सूचना जारी गरी रकम माग भएको अवस्थामा त्यस्तो रकम तिर्न बाँकी भएमा आर्थिक ऐन, २०८३ को दफा ४५ बमोजिम र त्यस्तो आदेशउपर करदाता प्रशासकीय पुनरावलोकन वा न्यायिक निकायमा पुनरावेदनमा गएको भएमा पनि दफा ४६ बमोजिमको व्यवस्था बमोजिमको सुविधा प्राप्त गर्न सक्ने।

४. **आर्थिक ऐन, २०८३ को दफा ४६ मा विचाराधीन मुद्दा फिर्ता लिई कर दाखिल गरेमा शुल्क, थप दस्तुरतथा जरिबाना मिनाहा सम्बन्धी विशेष व्यवस्था रहेको छ जसमा ... संशोधित कर निर्धारणमा चित्त नबुझाई आन्तरिक राजस्व विभागसमक्ष प्रशासकीय पुनरावलोकन वा अन्य कुनै न्यायिक निकायमा विचाराधीन मुद्दा फिर्ता लिई त्यस्तो निर्धारणबाट कायम भएको आयकर र सोको एक प्रतिशतले हुने थप रकम संवत् २०८३ साल पुस मसान्तभित्र बुझाएमा सोमा लागेको शुल्क र ब्याज मिनाहा हुने व्यहोरा उल्लेख गरिएको छ। तत्सम्बन्धमा, कार्यालयबाट आयकर २०५८ को दफा ९० बमोजिम माग भएको भुक्तानीमा अग्रिम कट्टी गरिएको कर रकम तथा दफा ९५क. को उपदफा (१५) बमोजिम माग भएको अग्रिम कर रकमका सम्बन्धमा चित्त नबुझाई करदाता आन्तरिक राजस्व विभागसमक्ष प्रशासकीय पुनरावलोकन वा अन्य कुनै न्यायिक निकायमा मुद्दामा रहेको अवस्थामा त्यस्तो मुद्दा फिर्ता लिई आर्थिक ऐन, २०८३ को दफा ४६ को सुविधा उपभोग गर्न पाउने नपाउने विषयमा रहेको द्विविधाका सम्बन्धमाः**

आयकर ऐन,२०५८ को दफा ९० बमोजिम अग्रिम कर असुली गरेको तर दाखिला नगरेको वा कट्टी नै नगरेका कारण कानुन बमोजिम कर अधिकृतबाट करकट्टीको निर्धारण गरी सोही दफाको उपदफा (८) बमोजिम कर प्रशासनबाट करकट्टीको निर्धारण आदेश/सूचना जारी गरी रकम माग भएको अवस्थामा त्यस्तो रकम तिर्न बाँकी भएमा आर्थिक ऐन,२०८३ को दफा ४५ बमोजिम र त्यस्तो आदेश/सूचनाउपर करदाता प्रशासकीय पुनरावलोकन वा न्यायिक निकायमा पुनरावेदनमा गएको भएमा पनि दफा ४६ बमोजिमको व्यवस्था बमोजिम सुविधा उपभोग गर्न सक्ने।

५. **आर्थिक ऐन, २०८३ को दफा ४५ तथा ४६ मा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२, आयकर ऐन, २०५८ र अन्तःशुल्क ऐन,२०५८ बमोजिम संवत् २०८३ साल जेठ १५ गतेसम्म आन्तरिक राजस्व विभाग वा अन्तर्गतका कार्यालयहरूबाट भएको कर निर्धारण वा संशोधित कर निर्धारण वा अन्तःशुल्क निर्धारण भन्ने व्यवस्था रहेकोमा आन्तरिक राजस्व विभाग वा अन्तर्गतका कार्यालयहरूबाट भएको कर निर्धारण वा संशोधित कर निर्धारण वा अन्तःशुल्क निर्धारण भनिएकोले राजस्व अनुसन्धान विभागबाट भएको यस्तो निर्धारणलाई उक्त दफा आकर्षित हुने नहुने विषयमा उत्पन्न द्विविधाका सम्बन्धमाः**

मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२, र अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ बमोजिम प्रत्यायोजित अधिकारको प्रयोग गरी राजस्व अनुसन्धान विभागबाट कर निर्धारण भएको हुँदा उक्त विभागबाट भएको कर निर्धारणको निर्णयमा समेत आर्थिक ऐन,२०८३ को दफा ४५ र दफा ४६को व्यवस्था आकर्षित हुने।

६. **आर्थिक ऐन, २०८३ को दफा ४६ मा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२, आयकर ऐन, २०५८ र अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ बमोजिम संवत् २०८३ साल जेठ १५ गतेसम्म आन्तरिक राजस्व विभाग वा अन्तर्गतका कार्यालयहरूबाट भएको कर निर्धारण वा संशोधित कर निर्धारण वा अन्तःशुल्क निर्धारणमा चित्त नबुझाई आन्तरिक राजस्व विभागसमक्ष प्रशासकीय पुनरावलोकन वा अन्य कुनै न्यायिक निकायमा विचाराधीन मुद्दा फिर्ता लिई त्यस्तो निर्धारणबाट कायम भएको मूल्य अभिवृद्धि कर, आयकर र अन्तःशुल्क रकम र सोको एक प्रतिशतले हुने थप रकम संवत् २०८३ साल पुस मसान्तभित्र बुझाएमा सोमा लागेको शुल्क, थप दस्तुर, जरिवाना, व्याज र विलम्ब शुल्क मिनाहा हुनेछ भन्ने व्यवस्था रहेकोमा यहाँ मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन बमोजिम कर निर्धारण, आयकर ऐन बमोजिम संशोधित कर निर्धारण र अन्तःशुल्क ऐन बमोजिम अन्तःशुल्क निर्धारणमा चित्त नबुझाई भन्ने भाषा प्रयोग भएको हुँदा सो को अर्थ सम्बन्धित ऐन बमोजिमको सुनुवाईको मौका दिनु भन्दा अगाडिको निर्धारण हो वा मौका प्रदान भए पश्चातको निर्धारण हो भन्ने विषयमा समेत केही द्विविधा सिर्जना भएको, जसले गर्दा शुरु कर निर्धारणमा नै कुनै व्यक्ति प्रशासकीय पुनरावलोकन वा न्यायिक पुनरावलोकनमा छ भने त्यस्तो मुद्दा फिर्ता लिई दफा ४६ अन्तर्गतको सुविधा अन्तर्गत समावेश हुन पाउने नपाउने सम्बन्धमाः**

मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२, आयकर ऐन, २०५८ र अन्तःशुल्क ऐन, २०५८ बमोजिम संवत् २०८३ साल जेठ १५ गतेसम्म आन्तरिक राजस्व विभाग वा अन्तर्गतका कार्यालयहरूबाट भएको कर निर्धारण वा संशोधित कर निर्धारण वा अन्तःशुल्क निर्धारणमा चित्त नबुझाई... भन्ने व्यवस्था रहेकोले प्रारम्भिक वा अन्तिम तहको जुनसुकै कर निर्धारण जसमा करदाताले चित्त नबुझाई प्रशासकीय पुनरावलोकन वा पुनरावेदन तहमा गएको होस्,उक्त दफामा उल्लिखित व्यवस्थाको अधिनमा रही सुविधा उपभोग गर्न सक्ने।

७. **आर्थिक ऐन, २०८३ को दफा ४९ मा उपदफा (१) को सम्बन्धमा सम्बन्धित कार्यालयबाट त्यस्तो शुल्क, दस्तुर वा कर निर्धारण भई बक्यौता कायम भएको वा कुनै अदालतमा वा न्यायिक निकायमा मुद्दा दर्ता भई विचाराधीन रहेकोमा सम्बन्धित व्यक्तिले मुद्दा फिर्ता लिई संवत् २०८३ मंसीर मसान्तभित्र निर्धारित शुल्क वा दस्तुर वा कर रकम र सोको एक प्रतिशतले हुने थप रकम दाखिला गरेमा सोमा लाग्ने जरिबाना, ब्याज, थप दस्तुर तथा शुल्क मिनाहा हुनेछ भन्ने व्यवस्था रहेको छ। यहाँ सालबसाली आर्थिक ऐन बमोजिम शुल्क, दस्तुर वा कर निर्धारणमा चित्त नबुझाई भन्ने भाषा प्रयोग भएको हुँदा सो को अर्थ कानून बमोजिमको सुनुवाईको मौका दिनु भन्दा अगाडिको निर्धारण हो वा मौका प्रदान भए पश्चातको निर्धारण (सामान्य बोलिचालीको भाषामा अन्तिम कर निर्धारण) हो भन्ने विषयमा समेत केही द्विविधा सिर्जना भएको देखिन्छ। जसले गर्दा शुरु शुल्क, दस्तुर वा कर निर्धारणमा नै कुनै व्यक्ति प्रशासकीय पुनरावलोकन वा न्यायिक पुनरावलोकनमा छ भने त्यस्तो मुद्दा फिर्ता लिई दफा ४९ अन्तर्गतको सुविधा अन्तर्गत समावेश हुन पाउने नपाउने सम्बन्धमाः**

आर्थिक ऐन, २०८३ को दफा ४९ को उपदफा (२) मा "उपदफा (१) को सम्बन्धमा सम्बन्धित कार्यालयबाट त्यस्तो शुल्क, दस्तुर वा कर निर्धारण भई बक्यौता कायम भएको वा कुनै अदालतमा वा न्यायिक निकायमा मुद्दा दर्ता भई विचाराधीन रहेकोमा सम्बन्धित व्यक्तिले मुद्दा फिर्ता लिई संवत् २०८३ मंसीर मसान्तभित्र निर्धारित शुल्क वा दस्तुर वा कर रकम र सोको एक प्रतिशतले हुने थप रकम दाखिला गरेमा सोमा लाग्ने जरिबाना, ब्याज, थपदस्तुर तथा शुल्क मिनाहा हुनेछ" भन्ने व्यवस्था रहेको छ, अर्थात् सम्बन्धित कार्यालयबाट त्यस्तो शुल्क, दस्तुर वा कर निर्धारण भई बक्यौता कायम भएको वा कुनै अदालतमा वा न्यायिक निकायमा मुद्दा दर्ता भई विचाराधीन रहेकोमा भन्ने व्यवस्थाले स्पष्ट रुपमा बक्यौता कायम भई मुद्धामा गएको वा बक्यौता कायम नहुँदै भए पनि त्यस्तो शुल्क, दस्तुर वा कर निर्धारणमा चित्त नबुझाई कुनै अदालतमा वा न्यायिक निकायमा मुद्दामा गएको हुनुपर्ने अवस्थालाई जनाएको छ। अर्थात् त्यस्तो शुल्क, दस्तुर वा कर निर्धारण उपर कुनै अदालतमा वा न्यायिक निकायमा मुद्दामा गएको छ र मुद्धा फिर्ता लिई उक्त दफामा उल्लिखित व्यवस्थाको अधिनमा रही सुविधा उपभोग गर्न सक्ने।